

Sygn. akt III S 84/19

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2019 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Dyrda

Sędziowie: Sądu Okręgowego Henryk Brzyżkiewicz

Sądu Okręgowego Barbara Braziewicz

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2019 roku w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi wierzyciela Raport (...) w K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy

w postępowaniu egzekucyjnym bez nieuzasadnionej zwłoki

prowadzonej pod sygn. akt Km 7314/18 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. T. B. – zastępowanego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. S. K.

przeciwko dłużnikowi A. K.

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Rejonowego w R.

postanawia:

oddalić skargę.

SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz

Sygn. akt III S 84/19

UZASADNIENIE

W dniu 27 lutego 2019r. wierzyciel egzekwujący wniósł skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w R. T. B. pod sygn. akt KM 7314/18. Skarżący domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania, a także przyznania na swoją rzecz od Komornika Sądowego T. B. 2000 zł i kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skargi podniesiono, że w postępowaniu egzekucyjnym toczącym się na skutek wniosku wierzyciela z 28 sierpnia 2018 r. nie zostały wykonane żadne rzeczywiste czynności zmierzające do wyegzekwowania świadczenia. Zaniechano wykonania czynności wnioskowanych przez wierzyciela takich jak: ustalenie w Urzędzie Skarbowym skuteczności zajęcia ewentualnej nadpłaty z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, ustalenie majątku dłużnika czy przesłanie zapytania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (po uprzednim wezwaniu wierzyciela o zaliczkę na poczet kosztów tej czynności). Komornik nie wykonując tych czynności, po wejściu w życie ustawy z dnia

28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych, umorzył postępowanie i obciążył wierzyciela opłatą stałą z art.29 ust.4 ustawy. Postanowienie Komornika zostało zaskarżone skargą, która nie została rozpoznana.

Zdaniem skarżącego, pomimo odmiennych ustaleń z wierzycielem, Komornik celowo zwlekał z umorzeniem postępowania, aby uzyskać wyższy dochód. Taki cel miały też podejmowane przez niego zbyteczne czynności egzekucyjne jak zajęcia rachunków w (...) -ach często oddalonych od miejsca zamieszkania dłużnika o kilkaset kilometrów.

Komornik Sądowy T. B., pismem z 13 marca 2019r., odmówił przekazania akt egzekucyjnych, wskazując na konieczność rozpoznania w pierwszej kolejności skargi na postanowienie Komornika o umorzeniu postępowania. Nie polemizując z zarzutami skargi na przewlekłość postępowania dotyczącymi zaniechania czynności, podniósł, że wierzyciel skierował do jego kancelarii komorniczej w okresie od marca do grudnia 2018 r. blisko 10.000 wniosków egzekucyjnych. Spowodowało to dezorganizację pracy Komornika, w tym opóźnienia w wydawaniu postanowień o umorzeniu postępowania. Działania wierzyciela Komornik T. B. określił jako celowe działania mające na celu postawienie zarzutu przewlekłości postępowania.

Zarządzeniem Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 23 maja 2019r. zastępcą zawieszono wyznaczono Komornika Sądowego S. K..

Zastępca zawieszono Komornika nadesłał 27 czerwca 2019r. akta sprawy oraz przedstawił swoje stanowisko. Wskazał w nim, że sąd rozpoznający skargę nie bada z urzędu czy istnieją okoliczności wskazujące na przewlekłość postępowania, jeżeli nie zostaną one konkretnie przywołane przez skarżącego. Podniósł też, że skarga na przewlekłość postępowania nie może stanowić alternatywy dla zaskarżenia orzeczenia w toku instancji. Przesłanką odpowiedzialności Komornika jest zatem stwierdzenie we właściwym trybie (w ramach skargi na czynności komornika) niezgodności z prawem postanowienia o umorzeniu postępowania. Następnie Zastępca zawieszono Komornika wywodził, że umorzenie postępowania było wynikiem prawidłowych czynności egzekucyjnych, które - biorąc pod uwagę masowość wniosków wierzyciela - wykonywane były w rozsądnym terminie.

Zgłaszający udział w sprawie Prezes Sądu Rejonowego w R. wniósł o oddalenie skargi. Podzielił stanowisko Zastępcy zawieszono Komornika że skarga na przewlekłość postępowania nie może stanowić alternatywy dla zaskarżenia orzeczenia w toku instancji, a zatem przesłanką odpowiedzialności Komornika jest stwierdzenie we właściwym trybie (w ramach skargi na czynności komornika) niezgodności z prawem postanowienia o umorzeniu postępowania.

Na podstawie akt egzekucyjnych Sąd Okręgowy ustalił następujący przebieg postępowania.

W dniu 28 sierpnia 2018r. wierzyciel złożył wniosek o egzekucję świadczeń wynikających z tytułu wykonawczego obejmujących należność główną, odsetki i koszty postępowania w łącznej kwocie 1.393,73 zł. Domagał się skierowania egzekucji do rachunków bankowych dłużniczki ustalonych za pomocą systemu (...), a nadto do wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń dłużniczki ustalonych przez Komornika w drodze zapytania do właściwego Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a także do świadczeń, ruchomości i nieruchomości ustalonych przez Komornika w trakcie innych postępowań egzekucyjnych oraz zajęcia ruchomości ustalonych w drodze czynności terenowych jeżeli miejsce zamieszkania dłużnika znajduje się w obrębie rewiru komornika.

Miejsce zamieszkania dłużniczki nie znajduje się w obrębie rewiru komornika.

Na skutek opisanego wniosku Komornik Sądowy T. B. podjął szereg czynności. 6 listopada 2018r. skierował zawiadomienie o wszczęciu egzekucji oraz zawiadomienia o zajęciu rachunku bankowego i wierzytelności w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej. W tym samym dniu wezwał dłużniczkę do wyjawienia majątku i złożenia wyjaśnień. Ponadto skierował zajęcie wierzytelności do kilkudziesięciu Spółdzielczych (...). Następnie, 15 listopada 2018 r., Komornik zwrócił się za pomocą systemu elektronicznego do licznych banków o udzielenie informacji odnośnie rachunków bankowych dłużniczki. Na bazie uzyskanych informacji zawiadomił w dniu 21 listopada 2018r., (...) S.A. (...) Bank (...) S.A. o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego. 17 grudnia 2018r. (...)

Bank (...) S.A., a 18 grudnia 2018r. (...) S.A. udzieliła informacji, że do rachunku została już skierowana egzekucja w innych sprawach egzekucyjnych, co stanowi przeszkodę w realizacji zajęcia.

Postanowieniem z 29 stycznia 2019r. Komornik umorzył postępowanie obciążając kosztami wierzyciela. Skarga na to postanowienie została złożona 14 lutego 2019r., a równoległe wpłynęła skarga na przewlekłość postępowania. W aktach znajduje się niepodpisany projekt odpowiedzi Komornika T. B. na skargę na postanowienie z 29 stycznia 2019 r.. W dalszej kolejności doszło do opisanego wyżej zawieszenia komornika w czynnościach i wyznaczenia zastępcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Jak wynika z art.1 ust.2 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, przepisy ustawy stosuje się odpowiednio, gdy na skutek działania lub bezczynności komornika sądowego doszło do naruszenia prawa strony do przeprowadzenia i zakończenia bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy egzekucyjnej. Tym samym ustawa ma zastosowanie do postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika sądowego. Trzeba też zauważyć, że rozpoznanie skargi na sprawność postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika nie może wykroczać poza kontrolę sprawności tego postępowania. Niedopuszczalne jest zatem żądanie skarżącego, ażeby w trybie skargi dotyczącej ochrony prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki Sąd Okręgowy dokonał merytorycznej oceny rozstrzygnięcia komornika o umorzeniu postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8.07.2005 r. (...)).

Ocena sprawności postępowania prowadzonego w niniejszej konkretnej sprawie nie może być oderwana od całości zachowania wierzyciela, który skierował w stosunkowo krótkim okresie czasu kilka tysięcy wniosków egzekucyjnych, korzystając z możliwości wyboru komornika z poza obszaru właściwości ogólnej. Nie można też było pominąć, że z argumentacja zawarta w uzasadnieniu skargi jest wewnętrznie sprzeczna, gdyż wierzyciel z jednej strony zarzuca komornikowi niepodjęcie czynności zmierzających do wyegzekwowania świadczenia, a z drugiej strony podnosi, że umorzenie postępowanie nastąpiło z opóźnieniem, generującym dodatkowe koszty związane ze zmianą przepisów.

Warto też zauważyć, że zgodnie z art.799 § 1 zdanie 4 k.p.c. organ egzekucyjny, niezależnie od wskazanych we wniosku wierzyciela sposobów egzekucji, stosuje sposób egzekucji najmniej uciążliwy dla dłużnika. Powyższe regulacja pozwala także na uniknięcie nadmiernych kosztów egzekucyjnych, którymi w niektórych wypadkach może być obciążony wierzyciel. W tej sytuacji, mając także na uwadze opisane powyżej zachowanie wierzyciela, podejmowane w badanej sprawie przez Komornika czynności trzeba było uznać za racjonalne i prawidłowe oraz w danych okolicznościach (masowość wniosków) za terminowe. W zaistniałej sytuacji masowego wpływu wniosków egzekucyjnych, spowodowanych wyborem komornika przez wierzyciela, podjęte zostały w stosunkowo rozsądnym czasie określone czynności egzekucyjne zmierzające do wyegzekwowania świadczenia. Na bazie rezultatów tych czynności Komornik uznał dalsze prowadzenie egzekucji za niecelowe i umorzył postępowanie, przy czym postanowienie w tym przedmiocie nie zostało dotychczas skutecznie podważone. Biorąc przy tym pod uwagę, że informacje z banków, które poprzedziły umorzenie postępowania w styczniu 2019 r., wpłynęły dopiero w grudniu 2018 r., nie można zarzucić w tym zakresie komornikowi opieszałości. Nie można jednocześnie obciążać komornika niekorzystnymi dla wierzyciela zmianami przepisów, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. przy zastosowaniu zasady aktualności.

Opisane zachowanie wierzyciela, polegające na kierowaniu do wybranego przez siebie komornika, niewłaściwego według zasad właściwości ogólnej, masowych wniosków egzekucyjnych nie jest też bez znaczenia dla oceny prawidłowości i terminowości czynności komornika podejmowanych po wniesieniu przez wierzyciela skarg na postanowienia o umorzeniu postępowania. W tym zakresie trzeba też było uwzględnić zawieszenie Komornika T. B. w czynnościach przez Ministra Sprawiedliwości oraz proces obejmowania kancelarii przez jego Zastępcę. Mając na uwadze powyższe okoliczności także dotychczasowy przebieg czynności w tym zakresie nie kwalifikuje się do stwierdzenia przewlekłości postępowania.

Jak wyjaśnił Sąd Apelacyjny w Katowicach w postanowieniu z dnia 30 listopada 2016 r. sygn. akt I S 74/16 (Biul.SAKa 2016/4/27, LEX nr 2174809) także w sprawie ze skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki rzeczą sądu jest rozważenie czy uwzględnienie skargi nie będzie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 5 k.c.). Skarżący wierzyciel, kierując do wybranego przez siebie komornika, który według reguł właściwości ogólnej nie był właściwy do prowadzenia egzekucji, kilka tysięcy wniosków egzekucyjnych musiał się liczyć z tym, że wnioski te (a następnie środki zaskarżenia) będą załatwiane z opóźnieniem. Oczekiwał przy tym –jak wynika z samej treści skargi na przewlekłość postępowania- bardziej szybkiego (według przepisów obowiązujących do 31 grudnia 2018r.) umorzenia postępowania z powodu bezskuteczności egzekucji niż licznych czynności egzekucyjnych generujących wydatki po jego stronie. W takich okolicznościach byłoby zatem niezrozumiałym i sprzecznym z zasadami współżycia społecznego przyznanie wierzycielowi, który działa w ten sposób, kompensaty pieniężnej za przewlekłość postępowania.

Na marginesie warto dodać, że dopiero w dniu 1 stycznia 2019r. weszła w życie ustawa o komornikach sądowych, której regulacja zawarta w art.10 ust.4-8 pozwala na uniknięcie obciążenia konkretnego komornika nadmierną ilością wniosków egzekucyjnych przez dokonującego wyboru komornika wierzyciela. Dla przykładu, zgodnie z ust.8 art. 10 obecnej ustawy komornik wybrany przez wierzyciela może odmówić danemu wierzycielowi przyjęcia sprawy, jeżeli liczba wniosków egzekucyjnych, jakie wpłynęły do kancelarii w danym roku od tego wierzyciela, przekroczyła 100. Uprzednio obowiązujące przepisy (stosowane w niniejszej sprawie) nie zawierały takiej regulacji co powodowało poważne ryzyko zaistnienia opóźnień w rozpatrywaniu spraw egzekucyjnych, wykreowane de facto przez samego wierzyciela.

Z tych wszystkich przyczyn orzeczono jak w sentencji, oddalając skargę na podstawie art.12 ust.1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

SSO Barbara Braziewicz SSO Andrzej Dyrda SSO Henryk Brzyżkiewicz